

tudomásomra
 csak kapóra
 keresem a
 mem akadok
 mert hogy át-
 a legjobb, ha
 indig itthon
 már milyen
 tartozó vála-
 érek. — Csill-
 próbán, vála-
 t szám ezen
 kérdésekre a
 lok elibe. —
 lel. Már több
 én olvasóim
 endkívüli ked-
 ában nyújt az
 rra egy kicsit
 estv. A nagy
 jeles írókkal
 s díszesebbre
 Minden hata-
 .-né. A meg-
 se kedves elég-
 az a versenyző
Vörösmarthy
 l esett nekem
 reménységem,
 cségem néhány
 után vagy egy
 a régiről. —
 az, hogy olyik
 om, mint holmi
 i tréfás újság-
 elröstelje ma-
 kezemhez. —
 ztam. A másik
 az a hibája,
Andreánszky
 gi tréfa, ked-
 után egyike
inká. Istennek
 bat üzengetünk
 . Azért engem
Batta Évike.
r. Lassacsán
 állapothoz. —
 az, hogy én
 évét! Mi okom
 : nem kaptam
 Tehát e végett
Árva Erzsike.
v. Kérdéssel
 hoz. Különben
 A kedves meg-
Haynal Imre.
 ptam. — Wel-
 ent már. Édes
 rral foglalkozó
 a jövő számban

KIS LAP

SZERKESZTI: Förgő-bácsji
 FŐMUNKATÁRS: Benedek Elek
 LXIV. kötet 8. szám.

1903. február 22-én. Ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér. Megjelen minden vasarnap.

OLVASD, OLVASD... (Lásd a 116. lapon.)

Juliska, hogy
 Terbác Imre
 at váltana. —
 Mariska (szaba-
 Képes lev. lapo-
 nizsa) szeretne

DOR.
 ület.
 pesten

A HÁROM KENYERES-PAJTÁS.

— Elbeszélés. —

Irta GAÁL MÓZES.

(Folytatás.)

Hetedik fejezet.

Három vándorló legény.

GYÖNYÖRÜ juliusi nap volt, mikor a három vándorló legény elindult a szülő-falujából. Menyusnak egy jókora zsák volt a hátán. A zsákba betett az édes anyja két frissen sült kenyéret, egy csomó szalonnát, tizenöt darab nyári almát; felül pedig egy csomó gipsz és agyag figura volt, miket a java termeléséből válogatott ki Menyus, hogy megmutassa a budapesti híres képfaragóknak.

Gazsi egy nagy mappát szorongatott a hóna alatt s a Bódi vörös szélű nagy ernyőjét vitte a kezében. Valóságos családi ernyő volt, elérték szükség esetén mind a hárman alája, csak hogy ilyenkor nem Gazsinak, hanem Menyusnak kellett tartania.

A Bódi nagy bőr-izsákja tele volt tömve ruhával, de volt abban szerszám is, mert az ember nem tudja soha, hogy ut-közben mire lesz szüksége.

Pénzt is vittek magukkal. Bódinál volt harmincz forint, Menyusnál tizenhét.

A fazekas ezt mondta fiának bucsuzóba:

— Menyus, ha belőled valami derék ember nem lesz, ne kerülj a szemem elé!

A kovács megszorította fiának a kezét s így szólott:

— Vezéreljen téged az Isten, fiam! A szived jó, a kezed erős, az eszed pedig a helyén van.

Csak Gazsinak nem volt, aki valami bucsu-szót mondjon. Ugy állott ő ezen a nagy világon, mint a kis ujjam. Se apja nem volt, se anyja nem volt, minden vagyonát a hóna alatt szoritotta. A zsebében volt egy csomó színes kréta, czeruza, néhány darab festék (azokat is Bódi vásárolta neki) meg egy-két kopott ecset.

A falu végén állott egy fészület. Belepte a por, a korlátja már korhadozott s körül benőtte a keserü-lapu, szeb tövis.

Az emberek az utszéli fészületről nagyon meg szoktak feledkezni.

Gazsinak valami belső hang azt sugta, hogy a fészület előtt megálljon, levegye fejről a kalapot s bucsut vegyen tőle.

Mert hogy eszébe jutott valami.

Az jutott eszébe, hogy ehhez a fészülethez gyakran járt volt ki az ő édes apja, az érczes hangú kántor, s olyan szépen énekelt, hogy a falusi embereknek a szive szinte elolvadt a nagy gyönyörűségtől. És eszébe jutott az is, hogy ugyan-ehhez a fészülethez gyakran járt ki az édes anyjával. Az édes anyja sok könyvet hullatott, s gyakran mondogatta:

— A jó Isten majd gondodat viseli, én szegény árvácskám! Ez jutott eszébe Gazsinak, s felfohászkozott az ő lelkében. Segítségét kérte annak, akinek az ő édes anyja egykoron az oltalmába ajánlotta.

Aztán tovább ment a három vándorló legény. Gazsi vissza-visszanézett, s már rég nem látott a faluból semmit, csak a fészület pléh teteje fénylett, de olyan szépen fénylett, mint ha valami földre szállt csillag lett volna...

— No, fiuk, mondotta Bódi, most már ide hallgassatok. Ami pénzünk van, arra ügyeljünk, arra nekünk nagy szükségünk lesz Budapesten. Amig tart a zsákból és izsákból, onnan élünk, s ha elfogy, kiki a maga mesterségével szerezzen kenyeret.

— Helyes! harsogta Menyus, aki folyton nótázó kedvében volt s alig fért meg a bőrében a nagy örömmek miatta.

Mind a hárman jól tudták szedni a lábukat s egyik falut a másik után hagyogatták el. Délben egy erdőhöz érkeztek.

A Menyus zsákjából kiszedték a gipszfigurákat, szépen sorjában lefektették a fübe, előszedték a kenyeret és szalonnát s jóízűen falatoztak.

Egy órai pihenés után folytatták az utjokat s estére egy nagyobb faluba értek.

Menyus azt ajánlotta, hogy szálljanak meg a kocsmába, de Bódi leszamarazta e miatt s elvitte őket a falu kovácsához. A — pompásan töltötték az éjszakát, s a is került egy krajczárjába.

sem. Reggel a kovács egy-egy pohárka törköly pálinkával kínálta meg a szegény vándorló legényeket, a kovács felesége pedig egy-egy csuporka tejet adott nekik.

Megköszönték szépen s tovább folytatták utjokat.

Másod nap délután egy üres szekérrel találkoztak. Valami hiba esett a szekérben s az országút közepén állott.

Bódi nyomban kivallatta, hogy mi a baj s minek utána megtudta, előszedte iszákjából a szerszámait s fél óra alatt rendbe hozta a szekeret.

— Üljetek föl! mondta a gazda; elviszlek a harmadik faluig.

A kocsi nem volt uri hintó, jól megírta őket, de az nem volt baj. Legföljebb Menyus féltette szörnyen a maga gipsz figuráit. A gipsz figurák nem törtek el, ők pedig a fuvaros házánál kaptak vacsorát is, éjjeli szállást is.

Igy telt el két nap s ők még egy árva krajczárt sem költöttek el.

Harmadik nap irtózatos zápor-eső érte utól őket. A családi ernyőt kifeszítették, de a furfangos szél csakhamar kifordította, s így bőrig áztak. Gazi a ruhája alá rejtette a mappáját, de szegény Menyusnak a zsákot a hátán kellett czipelnie, s minduntalan attól félt, hogy a gipsz figurák a víztől pocsékká válnak.

A nagy eső után nagy meleg lett, s a ruha szépen megszáradt a hátukon, bizonyára megszáradtak a gipsz figurák is.

Harmadik szállás-adójuk egy juhász volt az erdő szélén. Be akartak menni a faluba, de a víz elvitte a hidat s a zuhogó, szennyes patakon átlábolni nem lehetett. A juhász-kutyákat Menyus riasztotta el sajátos nyüszítő, vinnyogó hangjával, de főleg egy csomó kőhajítással. Eleinte bottal akarta elriasztani, de az egyik juhász-kutya megfogta a botnak a végét s elkezdte mardosni és ráncigálni. Menyus egyet gondolt, s a botot megforgatta maga körül, s a bottal együtt a kutyát is. A kutya nagyot hengerdőzve gurult a gye-
n, Menyus pedig egy vakondok turásiban botlott, s ő is hasonlót cse-
dedt.

Ez azonban nem volt baj, mert a gipsz figurákat a zsákkal együtt már előre letette a földre s azok nem törhettek el.

A juhász a távolból látta a játékot s jóízűen kaczagott rajta. Egyet füttyentett, s a két lompos kutya vissza húzódott a csata színhelyéről.

Kárpótlásul tömérdek juh-tejet, ordót és turót megivott-evett Menyus. A juhász kivallatta őket, s mikor megtudta, hogy Gazi piktor s hogy ő le tudja rajzolni az embereket, kihozott az eszterából egy képet, s át adta, hogy pingálja le, mert a fiának is szeretné, ha megvolna Kossuth Lajosnak az arca-mása.

Gazi most mutatta meg, hogy ember a talpán. Elővette a mappáját s hozzá ült a munkához. Menyus tartotta a mintát, Bódi hegyezte a plajbászt, s két óra alatt készen volt a kép. A vén juhász a botjára támaszkodva nézte, s mind csóvalta a fejét.

— Ejnye, ezt már még sem hittem volna! Ez már igazán nagy huncutság!... mondok: nagy tudomány.

Menyus a lelkére kötötte az öregnek, hogy jól vigyázzon arra a képre, mert annak egyszer iszonyu nagy ára lesz.

— Már hogy lenne?

— Mert ebből a fiúból híres piktor lesz.

Menyus hamarosan rámat csinált a ké-
nek, Bódi megigazitotta a juhász házikó-
*

jának ajtaját, mely sehogy sem akart becsukódni, s így becsülettel megszolgálták azt a szép kerek sajtot, mellyel az öreg juhász őket nagy háálkodás-közben megjutalmazta.

Már hatodik napja vándoroltak, s még husz krajczárnál többet nem költöttek el. Ebből tizenkettő valami gyomor-erősítő pálinkára, kettő sóra, s hat vámra ment el.

Vámot köllött egy nagy megyei hiden fizetniök. A vámos egy vöröshaju ur volt, aki irgalmatlanul behajtotta rajtuk a két-két krajczárt.

Hetedik nap este ritka nagy fényességet láttak a távolban. Gőz-masínák sipoltak, vonatok dübörögtek el mellettük.

Közeledtek Budapesthez.

Nagy kéménytetők nyultak fel az égbe. Akkorák voltak, mint holmi torony. Az utak mentén vas-oszlopos lámpások. Csupa gáz-láng beláthatatlan nagy messzeségben. A hegy-oldal tele ilyen lámpással, mint ha Budapesten nagy kivilágítás lett volna. Menyus el nem tudta képzelni, hogy az minden este így van.

A nagy város a hömpölygő Dunának két partján nyujtózott végig. Ezer meg ezer ház sűrűn egymás mellett. A házak iszonyu magasok, az utcákon hemzsegett az ember, de egyik sem törődött a másikkal. Rikoltozó gyermekek szaladgáltak, kocsik robogtak, a kocsisok egymást szidták, s a három vándorló legény nagy porosan, nagy fáradtan, cél nélkül, szinte elkábultva ment . . . ment . . .

Nem ismertek senkit, őket sem ismerte senki.

Olyan nagyon idegeneknek érezték magukat a fényes, a lármás nagy városban, hova őket büszke szép remények csalták-csalogatták.

Fölnéztek az égre, de nem láttak csillagot, mert a szürkület köde, a gyárak kéményéből lecsapódó füst eltakarta előlük az eget.

Menyus így szólott:

— Itt volnánk, fiuk!

— Itt volnánk, ismételte Gazsi szorongó szívvel.

— Jerünk éjjeli kvártélyt keresni, mondá Bódi, s a három vándorló tovább haladt a nagy utcán, hogy éjjeli szállást keressen . . .

(Folytatása következik.)

OLVASD, OLVASD . . .

(Képpel a czimlapon.)

*Olvasd, olvasd kicsi fiam,
Gyönyörű szép könyved!
Az se baj, ha olykor-olykor
Ki-kicsordul könnyed.
Mert biz' a mi történetünk
Nagyon gyakran bus is;
Sok a gyásza, bárha fényben,
Dicsőségben dus is.*

*Magyarország története —
Nincsen szebb könyv ennél!
Ha mást hinnél, magyar névre
Érdemtelen lennél!
Soraiból nap-sugárként
Erő, nagyság árad,
Minden lapján ezer hősnek
Honfi-vére szárad.*

*Azt hirdeti, a magyarnak
Nincs a földön párja;
Ki jósággal bánik vele,
Kebelére zárja;
Am, ha bántják: oroslán lesz,
Sértett jogát védi,
És azt, aki igát rak rá,
Darabokra tépi!*

*Am haragja gyorsan muló,
Nagyon könnyen békül,
S a legyőzött ellenséget
Ő biztatja végül.
Hü barát; s aki barátját
Megbántani merte,
Meg is lakolt . . . hej pedig őt
Hányszor hagyták cserbe!*

*Lavagias magyar nemzet:
Az a neve méltán.
Kicsi fiam okulj hát és
Buzdulj fel a példán.
Története minden szavát
Jól szivedbe zárjad
S édes hazánk hívó szavát
Tettre készen várjad!*

Roboz Andor.

L. né.

gettek. E
porán m
panos b
többinek
rossz fiu
szappano
fujni. M
a földre.

A' töb
ták-fujtá
csak tün
ketett a
mint ha

A gye
gömbök,
nest az
bizták v
égbe ju
kezdődöt

a gyerm
nek s az
megkezd

— Ha
akarom
szólt eg
golyója

— H
lakni, né

keresni,
többé
szállást

en,
!
évre

esz,

öt

Andor.

ALAHA, va-
lahol, egy
szép nyári
délutánon, a
gyermek-ját-
szóttak a kapu
előtt és gyö-
nyörü, színes
szappan-bubo-
rékokat ere-
gettek. Egyik s másik fiu nagyon is szap-
porán mártogatta a szalmaszálát a szap-
panos bögrébe, már csak azért is, hogy a
többinek kevesebb maradjon. De ezek a
rossz fiuk hiába fáradtak, nem bírták a
szappanos vizet szép színes golyónak fel-
fujni. Mint piszkos csöppek hullottak azok
a földre.

A többiek lassacskán fogtak hozzá, fuj-
ták-fujták nagy vigyázattal s egyszerre
csak tündöklő szivárvány-színekben resz-
ketett a golyó a szalmaszál végén s repült,
mint ha csak szárnya lett volna.

A gyermekek azt hitték, hogy a ragyogó
gömbök, melyek oly hirtelen eltűntek, egye-
nest az égbe repülnek s ennél fogva reájuk
bízták vágyaikat, hogy ezek mielőbb az
égbe jussanak. Mindenik ohajtásuk így
kezdődött: »Mire én nagy leszek...« Mert
a gyermekek azt hitték, hogy mire felnő-
nek s azt tehetik, ami nekik tetszik, akkor
megkezdődik számukra a földi paradicsom.

— Ha én nagy leszek, ilyen golyóban
akarom az egész világot beutazni! Így
szólt egy piros-pozsgás fiucska. Fújt és a
golyója a földre hullott s elpattant.

— Ha én nagy leszek, palotában fogok
lakni, négy lovas hintón fogok járni s min-

SZAPPANBUBORÉKOK.

— Mese. —

Irta Vilma néni.

den nap kalácsot fogok enni! szólt egy
másik fiu. Aztán fujt, a golyó emelkedett
és... semmivé lett.

— Ha én nagy leszek, így szólt egy
göndör haju lányka, nem fogok sem kötni,
sem varrni, hanem minden nap tánczoló
s szebbnél-szebb új ruhát öltök.

Buborékja rezgett a szalma-szálon, na-
gyobbodott, színesedett és... elpattant.

Alacsony számaryán ült Sándorka, egy
kicsi fiu, és sirdogált. A nálánál erősebb
pajtások mind elszedték tőle a szalma-
szálakat s most vágyakozva nézte Sándor
a színes buborékokat, melyek viszik a
gyermekek óhaját az ég felé. Oh be szive-
sen eresztett volna utnak ő is ilyen kö-
vet! Hogy fogja már most a jó Isten meg-
hallgatni az ő kívánságát?

— Sohse busulj! vigasztalá őt anyus-
kája, ki benn a tűzhely mellett kávé-
főzött. Sohse busulj, Sándorkám! A buboré-
kok nem jutnak fel az égbe; de a füst-
föllegek, melyek a tűzhelyről szállnak fel,
azok egyenest oda jutnak s ezekre fogom
bizni mind-azt, amit számodra ohajtok!

Sándorka megvigasztalódott, anyuskája
pedig így imádkozott:

— Én édes Istenem, segítsd meg fiacská-
mat, hogy mindenkor örömét lelhesse a
ragyogó buborékokban, akkor bizonyára
boldog leend!

A füst-föllegek az égbe szálltak, s a jó
Isten meghallgatta az anya imáját. Sán-
dorka nagy és híres férfivá lón; de még
ebben a korában is megőrizte gyermek-
kedélyét, mely mindenkor megőri a szép
színes szappan-buboréknak.

APRÓSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

Az erdei szalonka. Az igazi vadásznak rendkívüli öröme telik a szalonka vadászatában. Öröme, mert nagy fáradtsággal jár, mert lövése nehéz és próbára teszi a vadász kitartását, ügyességét. Ki nem látott volna még szalonkát? Ki ne tudná, hogy testét barnás-fekete színű tollak fődik, melyeket világosabb és sötétebb rozsdavörös sávok tarkáznak. Csőre vékony s még egyszer olyan hosszú mint a feje. Vizenyős rétek közelében lévő fiatal erdőben szeret tartózkodni. Husa igen jó ízű.

Azt, mikor a szalonkák tavasszal este és hajnalban ide-oda röpködnek, *huzás*-nak mondjuk. *Szalonka-huzáson* ezen kívül azt az időt is értjük, mikor tavasszal és ősszel nálunk is található. Tavasz és őszi vándor-utjuk neve különben *vonulás*. A szalonka huzás közben *sziszeg* és *kurrog*; mikor pedig puha, hosszú csőrét a lágy talajba szurja és körben forog: *dorombol*, *férgész*, *szur*. Ha gyors röptében egyszerre leereszkedik, akkor azt mondják, hogy *levágódik* és ha a földre ereszkedik: *beszáll*.

Vadászok megfigyelése szerint, a szalonka igen szereti kicsinyeit és veszély esetén,

elhordja. Az aggódó szalonka-mama rendszeren a melle és nyaka közé szoritja fiait és így viszi őket biztos helyre. Némely vadász állítása szerint az az ösztöne is megvan a szalonkának, hogy megsebesített lábát meggyógyítja. A sebzett lábú szalonka ugyanis melléhez huzza fel a lábát, úgy, hogy tollak tapadnak hozzá, a melyek csillapítják a vérzést és elősegítik a gyógyulást.

Az erdei szalonka főleg földi gilisztákkal, csigákkal és kukacokkal táplálkozik. Csőrét olyan helyeken szurja a földbe, hol az elég puha. Itt körben forogva, zümmögő, halkán kurrogó hangot hallat, mely a férgeket megzavarja. Ilyenkor különösen kiálló szemének veszi nagy hasznát, amennyiben a kibujó férget azonnal meglátja. Ezt, ha hosszú, elvágja és darabonként nyeli le.

A szalonkának nem éppen dallamos hangja, melyet tavasszal, a reggeli és esteli huzáskor és néha felrebbenés alkalmával hallat, élesen sziszegő, *pszuszt-pszuszt*. Ősszel rendszeren néma.

Azon módok között, melyekkel a szalonkára vadásznak, a legkedvesebb az esti les. A szalonka ugyanis meleg, esős esteiken, püsszegve, kurrogva, bagolyszerű lassu röpüléssel huz és ilyenkor nem olyan nehéz meglőni. Leghelyesebben akkor cselekszik a vadász, ha valamely bokor-övezte tisztásra ül, de úgy, hogy a galyak ne zavarják a látásban és lövésben. Szeles idő-

8. SZÁM.
ben nehéz
kor hangt
és mintho
vadászt a
közül nyo
sokkal ha
vizsla. Ily
figyelmeve
vette és s

ben nehéz a szalonkát eltalálni, mert ilyenkor hangtalanul, gyorsan czikázva röpköd és minthogy közeledtét semmi sem jelzi, a vadászt annyira meglepi, hogy száz puskás közül nyolczvan elhibázza. A vadásznál sokkal hamarabb veszi észre a szalonkát a vizsla. Ilyenkor feje mozdulatával, feszült figyelmével jelzi az irányt, melyben észre vette és szemét le nem véve róla, a lövés

pillanatában olyan gyorsan szalad a leelő madárhoz, hogy néha elkapja, mielőtt a földre ér.

De nem csak a vizsla és a vadász örül a sikerült szalonka-vadászatnak, hanem az otthoniak is, mert ennek a fürgé madárkának belső részei (bél, tüdő, máj stb.) finoman összevagdálva és vajban kisütve, kiváló csemegét szolgáltatnak.

...vá is lehettek ha
...este balra: tüdő

ESTI LES.

Mégis kár, hogy erdeinknek ezt a félénk madarát, mely nappal elrejtőzik és csak alkonyatkor jár tápláléka után, olyan szenvedélyvel vadásszák, mert napról-napra fogy, úgy hogy végre egészen ki fog pusztulni.

onka-mama
a közé szo-
ket biztos
tása szerint
a szalon-
lábát meg-
u szalonka
fel a lábát,
nak hozzá,
és elősegi-

i giliszták-
táplálkozik.
a földbe,
rogva, züm-
nallat, mely
or különö-
y hasznát,
onnal meg-
és darabon-

mos hangja,
esteli hu-
lmával hal-
eszt. Oszszel

el a szalon-
az esti les.
ős estéken.
lassu röpkö-
lyan nehéz
cselekszik
övezte tisz-
rak ne za-
Szeles idő-

BOHÓKÁS MESEK.

— Meséli Elek apa. —

Gyuri és György.

VOLT egyszer egy csizmadia, György volt a neve. Ennek a csizmadiának volt egy szép nagy koczája. Szép volt, kövér volt, de a csizmadiának öröme benne még sem volt. Ugyan mért nem volt? Mért nem? Mert valahányszor szaladt haza a csordából ez a kocza, mindig így üdvözölte a gazdáját: gyu-ri, gyu-ri, gyu-ri!

— Ej, ilyen-olyan adta! förmedt rá a csizmadia. Az egész falu Györgynek hí, s te Gyurinak csufolsz? No megállj, majd megtanítlak a becsületes nevemre!

A felesége eleget csitította, hogy így meg úgy, sohse boszankodjék, hiszen a kocza oktalan állat. De hiába: a csizmadia még erősebben eltökélte magát, hogy majd megtanítja ő becsületre. Az ám, most már nem is ok nélkül haragudott, mert hire ment ennek a faluban s ettől kezdve a gyerekek is utána kiabáltak: gyu-ri, gyu-ri, gyu-ri!

No szegény kocza, jaj lesz most neked. Estefelé meghuzódott a kapu mögé a csizmadia s úgy várta a koczát egy nagy husánggal. Hát jött is az szegény feje, messziről visitott: gyu-ri, gyu-ri, gyu-ri! No bizony csak addig visitott, még a kapu közé nem ért. Ott úgy fejbe vágta a csizmadia, hogy abban a helyben elnyult s úgy hörögte: gyö-örgy.

Hiszen most már örülhetett volna a csizmadia, végre az igaz nevét mondta a kocza. Az ám, az igaz nevét, de csak egyszer, többet soha. Nem mondta aztán sem gyu-ri, sem gyö-örgy: felfordult szegény.

Igy volt, vége volt, mese volt.

*

Amikor kis fiu voltam.

Hallgassatok ide, gyerekek! Elmondom, mi nagy esetem volt, amikor én kicsi fiu voltam. Hát az úgy volt, hogy az édes apámnak volt egy szép fekete paripája. Mit gondoltam, mit nem: fölnyergeltem a

fakót, felpattantam rája, aztán ill' a berek, nádak, erek!... kinyargaltam a kerek erdőbe. Kerek erdőben volt tűz is, volt víz is; ettem volna, ha lett volna, mit; ittam, amennyi belém fért, jóllaktam, oszt' egy bokor alá heveredtem. Az ám, de nem a kopasz földre! Fejem alá tettem a fakót, kipányváltam a nyeret, oszt' elaludtam. Egyszer nyitom a szememet, keresem a nyergemet: volt, nincs, elszaladt. Vagy tán a farkasbarkas vitte el, amig aludtam? Szaladok erre, szaladok arra, hát amint egy csipke-bokorhoz érek, ott úgy hull a dió, hogy majd agyon vert a mogyoró. Na jó, jó; de még csak most jó az igazi jó; azaz hogy jó egy vén anyó s rám förmed mérgesen: Hé, kölyök! Minek ásd azt a répát, retket, csicsókát, mikor ép nem neked ültettem az uborkát! Nem ásk én sem répát, sem retket, sem csicsókát, mondom nagy bátran, de az öreg anyó erre felkapott egy dinnyét s úgy fejbe vágott egy tökkel, hogy még most is sajnó a hátam a fejsze fokától! Aldott szerencsére volt még a zsebembe egy dió, kivettem a mogyorót, hajó lett a dióból, evező is rajta, s mondtam nagy büszkén: öreg anyó, Isten áldja! S áteveztem a Tiszán, kimásztam a Duna partjára, ottan bementem egy kis házba. Hej, volt ott minden jó, megenni való! Ugy jóllaktam töltött káposztával, turós palancsintával, hogy még most is fáj a fejem a tökmagtól. Attól, attól, nem a káposztától, de nem is a palancsintától. Volt ám abban muzsikás is, én huztam s a muzsikás járta. Jertek oda tik is, járjátok ti!

ppen dallamos hang
reggeli és esteli
JÓ E SZSEG.

Bort, sört, cognacot gyermeknek nem szabad inni; aki már gyermek korában iszik szeszes italt, hamar elbutul.

*

Gyermeknek csak igen világos kávéval szabad innia.

Doktor bácsi.

A VILÁGÍTÓ KÚTÁGAS

Irta Mendelényi Béla.

 ARMATHULLÁSKOR lesz egy éve, mikor ez az eset történt. Hogy valójában így-e, azt nem merném hittelt bizonyítani; de Ferkótól tudom, ahogy mondom.

Elég hát annyiból annyi, hogy Ferkó kecskepásztor volt, valahol a hegyek alján és bizony szép számból állt ki az a kecskenyáj, amelyik kezén-gondján naphosszant legelészte a hegy-oldalban a füvet-bozótot. Ferkó pedig hűségesen nyomába járt a nyájnak; ha meg elfáradt, valamelyik fátövében pihenőt tartott, furulyázgatott, szunyókált, megint furulyázgatott; már amint kedve tartotta.

Egy szép napon úgy esthajnalját, amint javában terelgetné össze a kecskéit, csak beborul ám, de csunyául az ég. S hogy így besötétedne a környék, szörnyű zivatar is kerekedett. Villámlott, dörgött, a zápor meg ugyan neki eredt.

Szegény Ferkó, bújt volna már az ürge-lyukba is, csak tudott volna. Így hát más híján egy bokor alá lapult, míg az égi-háboru tartott.

De hát semmi sem tart végfogytig. A dőrej-moraj is alább hagyott lassacskán s csak előragyagott a hold meg a csillagok. Ferkó is neki-vaczkalódott, hogy no most már tereli haza a kecskéit, de uram Isten!... akkor látta, hogy bokor meg fa van körülötte, kecske azonban egy fia se.

— Mennybéli Teremtőm! siránkozott; hova is lehettek hát? Kereste jobbra, kereste balra; tüvé tette érettük az egész hegyoldalt; de még a pokol torkába is le szállott; abba a szörnyüségesszakadékba, ott a Tallósék dülője mögött.

Hiába! Kecske csak nem került meg egy is.

Mikor aztán látta Ferkó, hogy ennek fele se tréfa, hát bizony lekuporodott egy vén tölgyfa tövébe és keserves sirásba kezdett.

Hogy ott sirna-sirdogálna, csak rákírog ám a fáról egy vén holló:

— Kár, kár! Mi lelt, te kis fiu?

— Engem, engem! De a kecskéimet? hüppögte Ferkó.

— Hm, hm! Hát azokat siratod?

— Hiszen én voltam a pásztoruk! Most meg hogyan számoljak róluk, mikor mind egy lábíg oda valamennyi!

— Bizony akkor hát sirhatsz is nap-estig, fiam, mert alig látod viszont a kecskéidet.

— Tudsz tán felőlük valamit? kérdezte Ferkó.

— Csak úgy fülhegygel. Az imént járt erre egy bolondos szarka és az beszélte, hogy a Saskirálynál nagy lakzi készül.

— Lakzi?

— De az ám! Hát bizvást oda köllöttek a kecskék.

— De hát miért éppen az én nyájambéliek?

— Hja fiam, mert ezt kapták legelébb. Meg, valljuk meg az igazat, ilyen kecskenyájat még egyet: olvasva sem talál hét országban sem a Saskirály.

— Hej, haj! siránkozott Ferkó. Csak azt tudnám hát legalább, hogy hol legyen a portája annak a Saskirálynak?

— Hát azt meg már ne én tőlem kérdezd; hanem ahol az a dülő-ut ni! Erigy azon addig, míg a világító kutághoz nem érsz. Az majd megmutatja, hogy merre kerekedj.

Megköszöni Ferkó a jó tanácsot s azzal isten veled kapufélfa!

* * *

Megyen, megyen Ferkó a dülő-uton vívradtig, napestig. Mentől tovább ment, annál sűrűbb lett az erdő. Harmadnap már alig-alig haladhatott, mert fa hátán fa, de szinte egygyé nőve, olyan rémséges sok volt már itten a fa.

Hát amint menne-mendegélne Ferkó, csak hallja ám, hogy:

— Hum, brum, drum! Jaj a lábam bum!

És bizony ott hempergődik az utszélien egy bozontos, nagy medve. Ferkó szörnyen megijedt ugyan, de azért csak odaszólt:

— Mi lelt, hogy úgy nyögsz?

— Haj, jaj! A lábam, a lábam! dörögte a medve és rázogatja ám az egyik lábát.

— Bizonyára tüske lesz benne. Mutasd hát! S azzal bátran oda lépett a medvéhez és kis vártatva csak előránt ám a talpából egy akkora tüskét, mint a félkarom.

Hej, hálálkodott a medve! De majd, hogy kezét nem csókolt, annyira örvendezett. Mikor aztán Ferkó még ezen felül türömfüvet is kötött a seb helyére, azt mondta a medve:

— No fiam, gyalog szerrel jöttél eddig, de most már a hátamon a helyed, csak annyit mondj, hogy hová vigyelek?

Ferkó aztán felugrott a medve hátára és elémondta, hogy:

— Egyenest a világító kútághoz!

A medve sem mondatta kétszer, hanem ugyan nekiindult. S lám: estére kelve, amint gyérülni kezdett a világosság, egy tisztás szélén megállt a medve s csak annyit morgott:

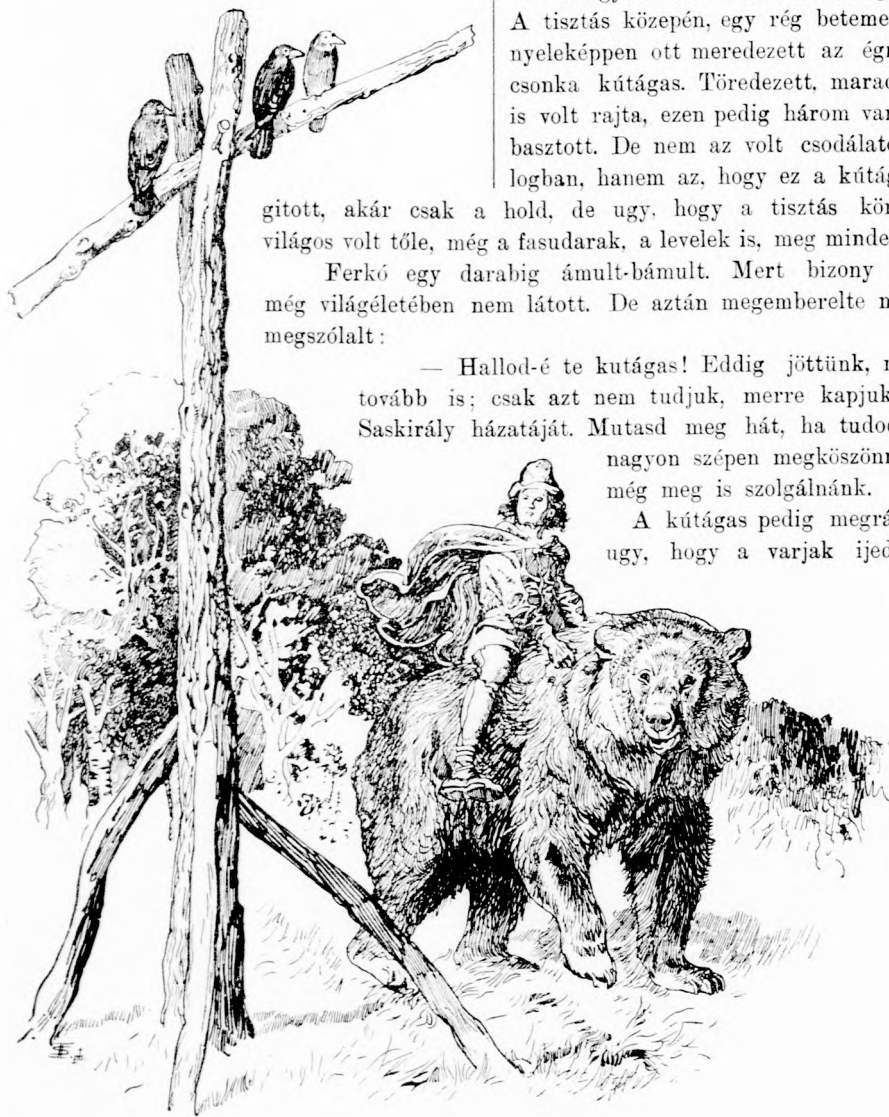
— Itt vagyunk, hé!

Csakugyan ott voltak a kútágas előtt. A tisztás közepén, egy rég betemetett kút nyeleképpen ott meredezett az égnek egy csonka kútágas. Töredezett, maradék gém is volt rajta, ezen pedig három varju gubasztott. De nem az volt csodálatos a dologban, hanem az, hogy ez a kútágas világított, akár csak a hold, de úgy, hogy a tisztás körös-körül világos volt tőle, még a fasudarak, a levelek is, meg minden fűszál.

Ferkó egy darabig ámult-bámult. Mert bizony ilyesmit még világeletében nem látott. De aztán megemberelte magát és megszólalt:

— Hallod-é te kútágas! Eddig jöttünk, mennénk tovább is; csak azt nem tudjuk, merre kapjuk meg a Saskirály házatáját. Mutasd meg hát, ha tudod; mert nagyon szépen megköszönnék, de még meg is szolgálnék.

A kútágas pedig megrázkódott, úgy, hogy a varjak ijedve reb-

bentek el róla, s azzal a gém nyikorogva fölemelkedvén, befelé mutatott a sűrűbe. De nem csak mutatott, hanem be is világitott, még pedig akkora fényességgel, hogy tüstént kitetszett a fák között egy szörnyű

magas nyárfa, annak is a legtetején a Saskirály várkastélya, merő ágból, galyból, háncsból.

De mindjárt ott a nyárfa tövén rájuk berzenkedett két iszonytató nagy sas és

ugyan csapkodtak csőreikkel! Hanem a medve nem ijedt meg. Hamarosan két lábra állt és ugyan megtépázta a madarakat.

— Hát ez megvolna. De most már hogyan jutunk fel? mondotta Ferkó.

— Ne busulj te semmit, csak kapaszkodj meg a bundámban, biztatta a medve.

Ferkó se mondatta kétszer, hanem erősen megkapaszkodott, a medve pedig neki indult és ment fölfelé a fán, akár kutból a veder.

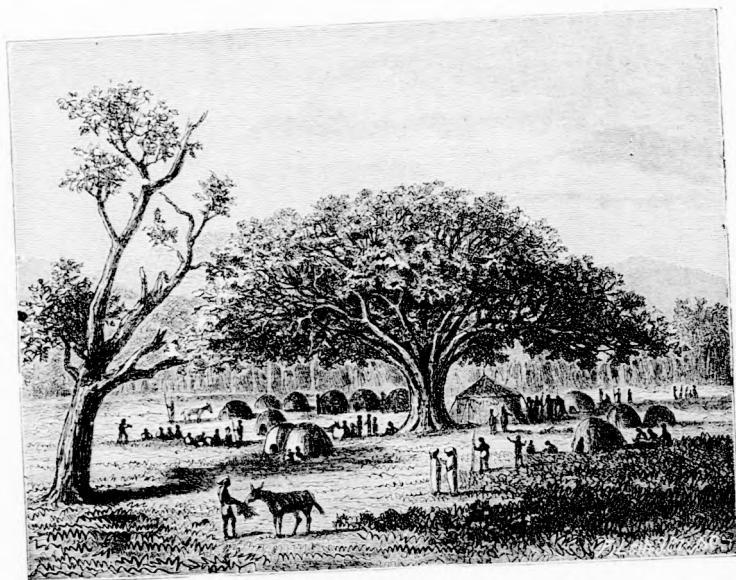
Minél magasabbra jutottak, annál több sas állta utjokat. Hiába, a Saskirály kastélya körül jártak már, hát nem is csoda, hogy minden ágra két-három sas is jutott. Végtere már nem haladhattak tovább, hiába birkózott a medve. Körös-körül százzal csapkodott, kerengett a sok sas és bizony forgószelet csaptak, úgy verdestek a szárnyukkal.

(Vége következik.)

INNEN-ONNAN.

Falu a fa alatt. Abessziániának (Közép-Afrika észak-keleti szélének hegyvidéke) déli részén nagy-számban laknak az ugynevezett *gallák* és ezekkel rokon más-féle néger-törzsek. Ezeknek falvai többnyire csak ideiglenesen épült méh-kas alakú házakból állanak. Az ilyen falvak persze nem nagy terjedelműek és olykor egyetlen eper-fügefának koronája védi az elviselhetlen forróság ellen. Képünk ilyen óriási fának árnyékában meghúzódó falut tüntet fel.

A legnagyobb hordó a világon Kalifornia fővárosában, San-Franciskóban van. Egy részvény-társaság építette 42 millió korona költséggel. 360.000 liter bor fér el benne. A hordó magassága 6 méter, széle alul $9\frac{1}{2}$, felül $8\frac{1}{4}$ méter, kerülete alul 30 méter. A hordó előállítására 280 köbméter tölgyfa volt szükséges, a vaspántokra pedig 70 mázsa vas. A hordót befoglaló faházra 112 köbméter épületfát használtak fel. Mivel a hordót nagyon nehéz volna kézi munkával kezelni, gőz-tömlőket használnak, melyekkel 7 óra alatt töltik meg. A beleférő bor 1600 közönséges hordót, vagy 32 vasuti kocsit töltene meg és az egész hordó súlya körülbelül 80.000 mázsa.

EPER-FÜGEFA ALATT FEKVŐ NÉGER FALU.

Villamos harangok. Kiváló templomok tornyába ma is nagy harangokat szeretnek akasztani. Ámde ezeket nagyon nehéz meghúzni. Így a berlini »Vilmos császár emlék-templom« nagy harangjának meghúzásához 22 ember szükséges, a kölni dóm ugynevezett császár-harangját csak 45 katona birta mozgásba hozni. Ezért újabban a berlini Szent-György-templomban, hol szintén óriási harangok vannak, villamos haranghúzó-készüléket alkalmaztak, mely másfél másodperc alatt megmozgatja a harangokat.

A legközelebbi álló-csillagról, az Alfáról 4 év és 4 hónap alatt érkezik le földünkre a világosság sugara. Még a leggyorsabb vonatnak is 75 millió évre volna szüksége, hogy odáig elérjen.

75.000 elefánt agyarárt használják fel évente tisztán zongora-billentyűkre, billiárd-golyókra, kés-nyelekre; ezért az elefánt-csont mind drágább és drágább lesz.

ZRINYI ILONA.

Született 1643-ban. Meghalt 1703.
február 18-án.

(Halálának 200-ik évfordulója.)

NINCS olyan nemzet, amelynek a történetében annyi hősllekü honleány szerepelt volna, mint Magyarországon.

Megreszket a szívem, ha elgondolom, hogy Magyarország ezer éves történetének fényes lapjain a gyöngye nőnek ugyancsak hősi önfeláldozásra, erőre és bátor szívre volt szüksége, hogy helyt álljon.

És helyt is állt, nem egy, nem egyszer. A bátor férfi számára is dicsőséget termelt volna az a hősiesség, amilyennel *Zrínyi Ilona* tette halhatatlanná emlékét.

De nem is csoda. Hiszen ott nőtt fel a *Zrínyi Péter* bán leánya a csáktornyai várban. És ereiben a törökverő, határvédő *Zrínyiek* vére csörgedezett. Kis leányka volt még, amikor napról-napra trombitaharsanásra, hadverő dob-pergésre ébredt föl s tudta jól, hogy a vár hidján kiszárguló csapat egy része talán nem is tér többé vissza, hanem ott leli hősi halálát a csata-síkon...

A kicsi leányka idővel bájos hajadonná serdült, míg nem egy szép napon a Rákóczi-család egy ifju sarja, Rákóczi Ferencz, feleségül vette.

Tizenkét vármegye, talán a fél ország ott volt a gyönyörű pár lakodalmán és vége-hossza nem volt a mulatozásnak. Rákóczy Ferencz pedig legboldogabb embere volt Magyarországnak, mikor a makoviczai várba elvitte Zrínyi Péter leányát.

Multak az évek a házások fölött. És az Isten megáldotta őket két édes arczu gyermekkel, a kis Juliskával és Ferkóval.

Nehéz idők jártak akkor Magyarországra.

A hős leventék utolsó csöpp vérüket is föláldozták volna azért, hogy a magyar haza nagy legyen és szabad. És ezt rossz szemmel nézték ellenségeink.

Szegény Ilona megérte azt, hogy apjának Zrínyi Péternek fejét hóhér-bárd szúrtotta le idegen országban... s nem sokára utána meghalt férje is.

Özvegyen maradt Zrínyi Ilona és leventék nagy szomorúságát két gyönyörű gyermekének édes mosolya enyhítette.

Hire kerekedett ez időtájt a hazában egy ifju vitéznek *késmárki Thököly* Imrénnek, ki szép deli levente, páratlan kardforgató és nagy eszü ifju vala.

Mikor Ilona gyász-fátyolát első férje után levetette és annak halála után több év mult el, találkozott egy izben Thököly Imrével.

Egymásra talált Magyarország legszebb asszonya a deli leventével és mikor Thököly Imre megismerte, hogy mily nemes lélek lakozik Zrínyi Ilonában, megkérte a kezét.

E két lélek szövetkezése aztán a boldogságnak erős vára lett, melynek alapja kölcsönös tisztelet és szeretet vala.

A szentmiklósi kastélyban tartották meg az eljegyzést, ahol Thököly Imre az Ilona árva gyermekeinek is gondviselő édes apja lett.

Nagyon boldog volt most már Zrínyi Ilona. Hiszen meg is érdemelte. És Munkács várának repkény-övezte vén falain megszólaltak a bömbölő ágyuk, hirdetve Magyarországnak ezt a nagy örömét.

Zrinyi Ilona

ZRINYI ILONA NÉVALÁIRÁSA.

Néhány hónap mulva azonban kitört a harc. Thökölynek indulnia kellett.

Ilona nem tartóztatta, habár szive fájalmában majd megszakadt.

— Menj csak édes hősöm és diadallal térj meg nehéz csatádból!

És szüntelen folyt a háboruskodás ami miatt csak nagy ritkán láthatta férje urát.

Rettentő hír jutott el Munkács várába.

— Vége mindennek, győztek a császáriak! Urrá lett a labancz, bujdosik a szegény kurucz. Erdők rengetegje lesz az otthonod, félned köll minden szellő-lebbenéstől...

Thököly Imre a török császár rabja lett.

Zrinyi Ilona bizott a jó Istenben, nem ijedt halálra és noha a bécsi császári sereg rendre elfoglalta Kassától Munkácsig, Tokajtól Váradig a Thököly várait, Munkács várát föl nem adta.

Hiába küldte Ilonához az osztrák Caprara tábornok a stafétát, hogy adja föl a várat, csak bömbölő ágyu-szó volt rá a felelet. És ott volt mindenütt a hősléki asszony a harcolók közt; a bátrat dicsérte, a csüggedőt buzdította és a sebesültek áldották nevét, mert balzsam volt a keze érintése, gyógyír az ő jóságos szava.

Harmadfél évig tartott Munkács várának ostroma. Hol szünetelt, hol megujult; de a várat be nem vehette a császári sereg, aminél nagyobb szégyen alig érte őket, de nagyobb dicsőség is alig jutott ki magyar nőnek, mint Zrinyi Ilonának.

Ámde a kegyetlen sors másképp végzett. Fogyott az eleség, a lőszer is, a várból ki nem mehettek és így kénytelen volt Ilona végre is föladni a várat.

Akkor aztán a császár parancsára Zrinyi Ilonának gyermekeivel együtt Bécsbe kellett költöznie.

E nagy hányattatásban sem vesztette el nagy lelke erejét és így szólt gyermekeihez:

— Mi most idegen földön vagyunk. Akik körül vesznek, nem értik szavunkat, nem értik érzelmeinket. Ne lássák fájalmunkat se, hogy ujjal mutassanak ránk, mondván: a magyar vezérnek lágy szívü felesége és reszkető, félnék gyermekei vannak. Adjon a jó Isten nekem és nektek erőt, hogy e nehéz sorsot el tudjuk viselni.

Rövid idő mulva aztán szegény kis Juliskát kolostorba vitték, Ferkót pedig szintén eltávolították anyjától, aki őt többé soha sem láthatta.

Évek multán aztán szabaddá lett Zrinyi Ilona és sietett fölkeresni hős férjét Thökölyt, akit hét éve, hogy nem látott.

Élet-erős, büszke, szép férfiutól bucsuzott el Munkács várában és most a paserolezai nyomoruságos palánk-táborban egy beteges arczu, megtört férfiut talált...

Thököly elcsüggedt, de hősléki neje vigasztalta.

Sőt mikor a legnagyobb megpróbáltatás érte, mikor a török nagyvezér Nikomedia városát jelölte ki lakhelyéül, akkor kezdte csak önfeláldozó neje igazi hűséges odaadó szeretettel gondozni beteg, szerencsétlen urát.

Az angyali jóságú asszony valósággal megaranyozta férje urának hátra levő gond-

THÖKÖLY IMRE CZIMERE.

itette el
keihez:
ragyunk.
avunkat,
fájdal-
ak ránk,
gy szívü
kei van-
s nektek
k viselni.
kis Julis-
g szintén
obé soha

ett Zrinyi
rjét Thö-
tott.
bucsuzott
aserolezai
y beteges
elkü neje

róbáltatás
Nikomedia
kor kezdte
ges odaadó
erencsétlen

valósággal
lev gond-

ERE.

terhes napjait, mignem ő maga is a mesze idegenben hervadni kezdett. A tömredék megpróbáltatás nagyon megtörte, noha még mindig remélte, hogy majd csak haza kerülnek.

Thököly Imre mind gyöngébb lett, betegsége erőt vett rajta, de azért sokszor odavonta feleségének fehér kezét szívére, aztán megcsókolta:

— Te szent!... te jó!

Mignem egy szomorú, szép napon magához szólította őt, Zrinyi Ilonát az Ur.

*

A galatai (konstantinápolyi) jezsuita templomban nyugszának hamvai, ahol márvány-táblán ez áll:

»Itt nyugszik hősiesség munkái után a férfias lelkű asszony, nemének és századának dicsősége, méltóságos Zrinyi Ilona!... A sors szeszélyeit erős lélekkel

türve, nagy volt a jó, még nagyobb a balszerencséjében...»

Tanuljatok a Zrinyi Ilona példájából és lelkesüljétek rajta. Nézzétek áhitattal a képmását, a keze írását, amiket ezuttal bemutatok nektek.

Polgár Géza.

KURUCZ TÁROGATÓ ÉS KARD.

A MUNKA BAJNOKAI.

I.

Ganz Ábrám.

Svajczban, [Zürich mellett va egy kicsinyke falu, melyet Embachnak hívnak. Ebben a falucskában tanítóskodott Ganz Ulrik feletteseinek és a községnek legnagyobb meglegedésére. Szegény volt, de boldog, mert a jó Isten jámbor, a házat rendben tartó, szerető szívü hitvessel és derék, szorgalmas gyermekekkel áldotta meg.

Köztük volt a kis Ábrám is, aki már gyenge gyermek-korában furással, faragással töltötte minden szabad idejét, úgy, hogy édes atyja, úgy sem telvén taníttatására, már korán mesterségre adta.

És sem ő, sem Ábrám nem bánta ezt meg soha! Mert belőle, a kis embachi inasból lett a világhírű magyar gép-gyárnak, a budapesti Ganz-gyárnak megalapítója és felvirágoztatója.

Tizenöt éves volt Ganz Ábrám, mikor először lépett vas-öntő és gép-gyárba és

ahogy meglátta az ezernyi forgó, dübörgő kereket, amint először hallotta a gépeket hajtó gőznek sistergő lármáját, a kalapácsok csattogó ütését, szíve megtelt szeretettel és lelkesedéssel. Érezte, hogy nincs nagyobb, nincs szentebb a munkánál, hogy a munkából üdvösség és áldás fakad az emberiségre.

És elhatározta, hogy ő is ott lesz az áldás-osztók között, hogy helyet viv ki magának a munka bajnokai között. És nem volt a gyárnak alkalmazottja, aki előbb lépett volna be reggel kapuján és nem volt, aki este később távozott. De nem csak ott a gyárban, hanem otthon kicsinyke szobájában is szakadatlanul tanult. A tanulás volt az ő ünnepi pihenése. Nem esoda, hogy mikor felszabadulása után bejárta Svajcz és Olaszország nagy gépgyár-telepeit, mindenütt a legjobb hír előzte meg. Ugy repült előtte, mint valami szép, fehér madár, mely dalolva hirdeti gazdája érkezését. Szívesen fogadták mindenütt, szívesen nálunk is.

1842-ben lépett be a mai Henger-malom öntő-műhelyébe és ernyedetlen szorgalmával és takarékoságával már 1844-ben annyi pénzt gyűjtött össze, hogy Budán egy kis házikót vásárolt.

Ebből a házikóból fejlődött a hatalmas, ezer és ezer munkást foglalkoztató Ganz-gyár, mely nem csak Európában, de messzi tengereken túl is dicsőséget szerzett hazánknak.

Nem hirtelen, hanem lassu, de szakadatlan munkával és nem csüggedő kitartással nagyobbította évről-évre szerény műhelyét. Eleinte még a fuvóerőt is emberi kézzel pótolta és csak hosszú évek multával állított fel gőz-gépet.

1848-ban ő is szolgálta a magyar szabadság-harcz szent ügyét. Ágyu-golyókat öntött a seregnek...

Am az ágyuk elnémultak. Nagy, halálos csönd borult az országra. A szivekből kihaltak a vágyak, a karok ellankadtak. Pangott a munka-kezd, a fejledező magyar ipar újra hanyatlani kezdett...

A Ganz fiatal vállalatát is veszedelem fenyegette. De csak fenyegette. Mert Ganz szembe szállott vele. Szembe a kitartás, a pihenést nem ismerő munka, a szorgalom soha el nem rozsdásodó fegyvereivel. És győzött. 1854-ben új öntésű vasuti kerekeket próbált gyártani. A vállalkozás sikerült. Rövid időn belül nem csak a magyar, de a külföldi vasutak is ezeket a kerekeket kezdték használni. A magyar gyár megkezdte világ-hódító utját, hogy mind a mai napig meg se álljon rajta. A hetvenes évek elején aratta a második nagy diadalt. Új öntésű malom-hengereivel ejtette bámulatba az egész ipar-világot...

Am ezt a diadalt már nem érte meg a nagy alapító. 1867 végén hirtelen meghalt. A diadalt nem érte meg, de a dicsőség az övé, mert ő rakta le a nagy műnek alapjait...

És az ő emlékét dicsőítik az 1869-ben társas vállalatát alakult nagy gyárnak azóta aratott többi sikerei is. Mert az ő szellemében folytatták az utódok a munkát, folytatták az ő szorgalmával és kitartásá-

val, úgy, hogy ma nincsen Európában gyár, mely a Ganz alapította vállalatot felülmulná...

Sőt egyes osztályai a legelső helyet vették ki a versenyben. Így Rómában és Európa sok más városában is a Ganz-gyár rendezte be a villanyos világítást.

Már 1884-ben is nagy ünnepet ült a hatalmas vállalat. Ekkor gyártotta az 500.000-ik vasuti kereket és a 15.000-ik vasuti kocsit!

Hát még azóta...

Az 1855-iki és az 1867-iki párisi, valamint az 1862-iki londoni kiállítások óta, melyeken a legnagyobb kitüntetések nyertek el Ganz Ábrahám, nem mult el kiállítás a nélkül, hogy ne szerzett volna a híres magyar vállalatnak újabb elismerést.

Ganz Ábrahám immáron régen a sírban pihen munkás életének fáradoimai után. De példája ma is lelkesít, emléke ma is annak hirdetője, hogy a legszebb és legnagyobb a világon a munka, hogy a munka bajnokai nem csak maguknak szereznek dicsőséget, hanem hazájuknak és az egész emberiségnek is szolgálatot tesznek.

A KIS EZER-MESTER.

A megbüvölt szék.

Bármivel fogadhatunk, hogy úgy ültetjük le egy székre, hogy nem tud róla felállani.

Nem köll egyebet tennünk, mint hogy lábát kissé előre huzzuk. Kezét pedig térdére tesszük.

Nincsen olyan ember, aki ilyen helyzetben fel tudna a székről állani.

Csak akkor fog ez neki sikerülni, ha lábát hátra huzza és testét előre hajtja.

Próbáljátok meg!

TALÁLÓS MESÉK.

Hogyan esik az eső? (Vizesen.)

Milyen kő van legtöbb a vízben? (Vizes.)

Miért kötik fel a ló farkát? (Mert ő maga nem tudja.)

Ki fia egy idős az anyjával? (A láda fia.)

FEJTÖRŐ.

Rejtett nevek.

Bars. Néni. Eszkimó. Gergely. Tál.
Arion. Homlok. Bácsi. Lisznyai. Ostor.
Elem. Réz.

E szavakat úgy kell egymás alá írni, hogy kezdő-betűik lefelé, végső betűik fölfelé olvasva, egy-egy hős hazafi nevét adják.

Betű-rejtvény.

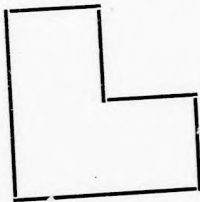
ga	3 1	ne	Vasárnap
vi		ne ne	Hétfő
		ne ne	Kedd
		ne	Szerda
			Csütörtök

Tréfás természet-rajz.

Egészében madár, fej nélkül könnyen
romlásunkat okozhatja, láb nélkül a csiz-
mánkhöz ragad.

A különös végrendelet.

Egy apának a következő alakú rétje volt:

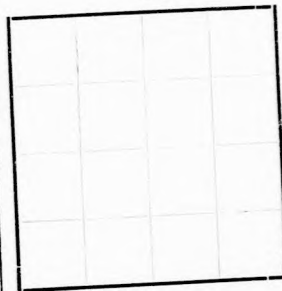
Mikor meghalt, azzal a föltétellel hagyta földjét a négy fiára, hogy az négy egyenlő részre osztassék, de úgy, hogy minden résznek ugyan-az az alakja legyen, mint az egésznek.

Hogyan teljesítették a fiúk apjuk kíván-
ságát?

Rejtélyes osztozkodás.

Három testvér úgy osztozkodott négy almán, hogy egyik sem kapott többet mint a másik. Hogyan történhetett ez?

Kocka-rejtvény.

= Név

= Koros

= Gyermek nagy
öröme

= Magyar város

A kockában elhelyezett betűk balról jobbra és fölülről lefelé olvasva, egyazon eredményt adják.

Fogas kérdések.

1. Mi hasonlít legjobban a fél-dióhoz?
2. Mi van a hegy és völgy között?
3. Ki marad meg mindig egy helyben és mégis mind-előbbre jut?
4. Hol áll a trombitás, ha trombitál?
5. Melyik uton nem lát az ember egy szemernyi port sem?

Találós vers.

Amíg a mi rák barátunk
Feketében jár éllebe,
S piros ruhát akkor ölt csak
Ha a halál végez vele:
Lám addig én a pirosban
Addig járok, amíg élek,
S feketében, ha meghaltam,
Ha bennem már nincsen lélek.
Ekkor komám hozzám nyulhatsz,
De míg élek, nem ajánlom,
Mert én bizony megharapom
Ellenségen, jó barátom!
Harapok, bár fogam sincsen,
Sebet ejtek lábon, kézen,
Ha okos vagy, találjad ki.
Ki vagyok és hogyan tészem?

A megfejtők között, a kihuzott nevek sor-rendjében 3 korona-, 5 korona-
és 8 korona áru könyvet sorsolunk ki jutalom-díjúl.

M E S E

Gyermek-ország királyának lakodalmáról.

Hideg téli éjjel. Kemény idő járja.
Hó-takaró borul szerteszét a tájra.
Ott fenn mulljó csillag ontja fényét széjjel:
Betölti a tájat hideg ezüst-fénnyel...
.. Hej, de fittyet hánynak kemény fagy-
nak, tének.

Akik ott a fényes, szép kastélyban élnek!
Soha sem vendég ott az életnek gondja,
Soha ott halandó könnyeit nem ontja.

Ezen a zimankós, hideg téli éjen
Vídám, hangos lakót csapnak benne épen.
Iszszák a sok áldást, ürül a sok kanna:
A gyermek-királynak lakodalmá van ma!
Ez aztán az ünnep! Ez aztán az élet!
Nincsen olyan szív, mely köztük fel nem
éled.

Noha künn már éjjel sötéllik a tájon,
A vég társaságot kerüli az álom.

De im...
A fényes
Nyakában
Angyal v
Köszön, a
Meggfogja
Bár hogy
Bübbajos

» Megboes
Hogy a
De egy
Dallal, i
Megkösz
Hogy ha
Hadd de
Úgy, ah

És a zaj
Bübbajos
» Messze
Lakása
Csak eg
Szél az
Nincs
Oh, a

Vele v
Arany
Ápolgo
Csütty

ME

A
ban k
kező:

Lán

Csü
Föl
Böt
Koc

De ím... a nagy ajtón valami megkoppan:
A fényes terembe egy kis vándor toppan;
Nyakában lebernyeg, vállán egy nagy hárfá:
Angyal volna bizton, hogy ha volna szárnya.
Köszön, amint állik és leül egy székre,
Meffogja a hárfát s dalolni kezd végre.
Bár hogy is húzódik a sok finnyás gyermek,
Bübájos dalától zengnek már a termek:

» Megbocsájtok, úgy-e, ragyogó vendégek,
Hogy a körötökbe így időben térek.
De egy titkos óhaj üzött ide engem...
Dallal, igaz dallal van tele a lelkem...
Meggköszönöm forrón, megköszönöm szépen,
Hogy ha figyelmesen meghallgattok engem...
Hadd daloljam hát el, ami nyomja szívem,
Úgy, ahogyan érzem, szívéhez szólni, hí-
ven... »

És a zaj elnémul... Hallgat minden lélek...
Bübájosan, halkán fölzendül az ének:
» Messze innen, messze, él egy beteg gyermek,
Lakása nem ilyen, mint e pompás termek.
Csak egy kicsi viskó rozoga szobája...
Szél az altatója, padló a párnája...
Nincs ott ennyi esillár, s étel, ennyi édes!
Oh, a szegény gyermek éhes, nagyon
éhes!... »

Vele van az anyja, szín-arany a lelke,
Arany szeretettel van színültig telve...
Ápolgatta gonddal, ápolgatta bajjal,
Csütölgatta édes, bűvös-bájos dallal...

De hiába!... mégis elköltözött végre...
És most... az asszonynak nincs kenyere
telre...

A fagy nem kegyelmez: pusztulást küld rája,
Hogy ha nincs lakása, melegítő fája.

De van még egy fia... oh, van még re-
ménye!...

Az a kicsi vándor minden szemefénye!...
Oh Istenem hagyj meg e reményét néki,
Hallgasd meg imáját, engedd élni... élni... »
— S elesuklik a hangja, elejti a lantot...
A ragyogó termek elbűgják a hangot.
Aztán csöndben, mint az őszi szellő mása,
Fölhangzik a dalnok csöndes zokogása...

De alig ért véget a bánatos ének,
Felugrálnak sorra a kicsi vendégek
S hozzája sietnek... Ugy könnyeznek
rajta!...

Meggkérdik, az asszonyt: hol látta, hol hagyta?
Es — a nagy hidegben elküldenek érte...
... Virradat lett, mire megérkeznek véle,
S ím — fölsikoltanak, a könnyeik hullnak:
» Anyám!... » Édes fiam!... » — s egymásra
borulnak...

Hej lett aztán lakzi! Hej, lett aztán élet!
Hét nap és hét éjjel nem érhetett véget.
A dalnok és anyja nagy ur lett a várban...
... Minapában éppen arrafelé jártam...
Hej, de hiszen tudom, soha meg nem bánom!
Van ott éjjel, nappal olyan dinom-dánom,
Milyet közületek egyiktek se látott!...
Aldja meg az Isten azt a királyságot!
Sziertes Artur.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LXIV. köt. 6-ik számá-
ban közölt rejtvények megfejtése a követ-
kező:

Láncz-rejtvény: Korbács, bácska, kasza, sza-
már, Márta, Tamás, máskor.

Csiga-rejtvény: Kapisztrán János.

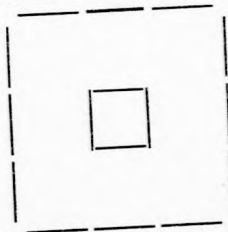
Földrajzi vers: Turin.

Bötü-rejtvény: Sötét.

Koczkarejtvény:

P	e	t	ó	f	i
E	t	e	l	k	a
T	o	l	v	a	j
Ó	z	i	k	é	k
F	é	n	y	e	s
I	s	k	o	l	a

Kép-rejtvény: Végén csattan az ostor.
Büvös gyujtó-szálak:

Számítási feladat: A vidéki atyafi 2657 korona
20 fillért fizetett a székekért.

Megfejtők: Bayer Anti, Szinyei-Merse Jenő,
Pasiut Endre és László, Vörösmarthy Ida, Graefl
Sarolta, Gibba Blanka, Marton Ilonka és Pista,
Szabó Miklós és Kálmán, Fazekas Ernő, Nagy
Anna és Béla, Büben Miklós és Iván, Andreánszky
Pista és Gabi, Granitz Ernő, Jantsics Bandi, Rády
Pista, Paulik Irike, Klein Margit, Batta Zoltán,
Rothmiller Miklós, Hoffer Sándor, Préger Aurél,

Gaal Sárka és Magduska, Strasser Pál, Poór Erna, Bleuer Lili és Jenő, Elbogen Henrik, Hegyessy Sandy, Morvay Iluska, Ragályi Gynuzi, Kovács Klotild, Fekete Tivadar és László, Balassa László és Béla, Kovács Klára és György, Thyll Laczika, ifj. Nónay Dezső, Tottál Irénke, Tersztyánszky Ferike, le Fèvre Karola, Haitsch Emmy és Ella, Berger Erzsike és Ilonka, Steiner János Jenő, Berényi Józsi, Sipeky Erzsébet, Kállay Helén, Weisz Elza, Feszty Masa, Rottenberg Vali, Borsos László, Blau testvérek, g. Hunyady Ferencz, Megele Ilona, Weil Iluska, Endrényi József, Greguss Aurélka, Rorák Editke, Zlinszky Pista, Kern Ida és Emma, g. Balog Pál, Szigriszt Andor, Devics Gizella és Sándor, Borhy Margit, Sztrakoniczky Miklós, ifj. Schiller Ilona és Miklós, Bleuer Bandi, Ungár Erzsike és Sándor, Zsögöd-Grosschmidt Sanyi, Jurenák Gizi, Kürthy Béla, Daróczy Rezső, Ranschburg Béla és Pál, Tottis Margit, Ilus és Blanka, Geréb Lajos, Záborszky testvérek, Furman Lili és János, Bleuer Pali, Szemző István, Várady Kata, Mérey Dalma, Lax Henrik, Kaminszky Irén, Katinika és Böske, Heller Ida, Csics Rózsika és Anczi, Szalai Lilike, Balogh Juliska és Janika, Huppert Gábor, Blau testvérek, Nowody Antal, Heftý Paula, Pichler István, Klein Frigyes, Schlésinger Fülöp, Rajner Ella, Erdődy Leona, László, István és Béla, Elek Ella, Tantossy Anikó, Hölzel Tibor, Görgényi Károlyka, Pesztalics Laczika, Vertán Mariska és Nelli, Kristyory Ida, Sommer József, Kácsér Margit, Erényi Erzsike, Könyöki Matild és József, Fenyvessy László, Braun Erzsike, Könyöki Izolda, Ilonka és József, Német Kálmán, Herzog testvérek, Rakovszky Menyhért, Szumrák Jenő, Gyóry Gyula, Radó Lili, Beke Bert, Gyula és Zoltán, Schmid Misi, Kádár Ilonka, Jurenka Irén, Vittmann Erzsé, Weisz Jetti, g. Bolza Klára, Szűts Ellus és Loránd, Frankl Irén, Kövesi Pali és Elek, Szabó Margitka, Bárdos Jolánka, ifj. Bónyi Adorján, Bihar Aladár, Nezssetei áll. iskola növendékei, Werner Margit és Gyula, Milutinovits Corinna és Janka, ifj. Toldy Lipót és Elza, Burger Margit, Geréb Andor, Kogler Nóra, Scherz Blanka, Lőkóvics László, Fitz Elli, Brück Miksa, Kramer Irénke, Komlós Pál, Herzföld testvérek, Fuksz Jolánka, Feilitzsch Cécile, Fráter Iván, Körösi Margitka, ifj. Bodolla Gábor, Janny Gizike, Pap Zoltán, Szabó Erzi és Károly, Szentirmai Imre, Szende Laczi, Kuhn Ottó, Miske Rózsika, Házy Misi és Bandi, Sendutka Oszkár, Weltsch Margit.

*

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, 3 korona áru könyvet nyert **Strasser Pál Budapest**; 5 korona áru könyvet **Szabó Margitka Arad** és 8 korona áru könyvet **Geréb Lajos Szabadkán**, kiknek a megfelelő könyveket a kiadóhivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LXIV. köt. 5-ik számában közölt rejtvények megfejtését beküldték még: Szinyei-Merse Jenő, Préger Aurél, Hegyessy Sandy, Scheiber Etelka, Füle Juczika, Thyll Laczika, Haas Sándor, Vargha Zoltán, Fekete Pista, Medveczky Margitka és Sándorka, Kácsér Margit, Fodor Józsi, Bihar Aladár, Szaitz Károly, Rátvay Olga és Laczi, Bibel Liska.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Csergeő Balint. Nagy dohány- és szivar-gyárt az országban láthatsz Fiumében s ha jól tudom Kassán is. De van Budapesten is néhány. Ha annyira kíváncod megnézni, tán elég az igazgatóságához fordulnod, amely, reményilem, szivesen ad engedelmet a megtekintésre. Egyáltalán gyárat látogatni, épp oly érdekes, mint tanulságos. — **Bárdos Jolánka.** A villamos-jegyek gyűjtése, mint a multkor valamelyik olvasónak meg is ízentem, csak afféle ugratás. Semmi komoly alja nincsen annak. Kár is vesződni vele. A napokban egy csomó gyerek, aki hűségesen gyűjtögette, tizezer darabbal beállt egy társas-kör titkárához, amely körrel azt beszéltek (valójában mesélték) nekik, hogy ott beváltják. Itt csak mosolyogtak rajtok s hogy el ne szontyolodjanak végkép, néhány krajczáros ajándékkal haza küldték őket minden villamos-jegyestül. — **Mirke Rozsika.** Bátoran küldheted, sőt a sorsolásban is részt vehetsz. — **Kuhn Ottó.** Ha ott Rómában jól megtanultad az olasz nyelvet, valamelyik olvasónak *Kis Lap*-ból (már mint gyermek-újságból) fordíts le olvasó-társaid részére valami szép mesét. — ifj. **Bodolla Gábor.** Ilyen kis legénytől, mint te, szebb írást nem is lehet követelni. — **Körösi Margit.** Bár te is úgy örvendezhetnél az én teljes fölépülésemmel, mint örvendezek én a tiednek. — **Kozma Margitka.** Az előző üzenet egy kissé neked is szól. Köszönöm kedvességedet. — **Könyöki testv.** Nem is vártam tőletek másféle ígérteket, mint aminőt tesztet. Melyőtöké a kellemes, világos, tisztá, csinos kézirat? — **Batthyány Lili.** A sok-sok kis lány közt, aki arról a képről tekint felém, ott vagy te is? — **Nezssette.** (All isk. növendékei.) Jókívánságaitok nyilvánítása mélyen meghatótta lelkemet. — ifj. **Bónyi Adorján.** A 3-ikat besoroztam. Rajzaid ügyesek. — **B. Anna.** Mikor küldte a kéziratot? — **Bajner Ella.** A magad s testvéreid bemutatását kedves tudomásul veszem, valamint kitűnő osztályozásodat is. Kérdésedre még biztos választ nem adhatok. A neved kezdő-betűjét pedig olvashatóan irjad: *B-e*, vagy *R?* — **Zs.-Gr. S. édes anyja.** Pedig a név benne van. — **B-né H. n.** A színes és lendületes közlemény már a rajzművésznél van. — **Totis (?) testv.** A kiadóhivatalhoz forduljatok, de olvashatóbb névaláírással, mint nálam tettétek. A »Dessewffy« névaláírását kitalálták sokan, de ismeretlen három kis lánynak a kuszán irt vezetéknevén már siker nélkül törnék a fejüket. — **Kaminszky testv.** 1. Roszcsont Ferke kalandjai csak a *Kis Lap*ban jelentek meg és ezentul is ott fognak megjelenni. 2. Nagyon, nagyon köszönöm. — *Több levélről a jövő számban*

Elismervény

35 korona, azaz Havmünczöt koronáról, amely összeget **Forgó bácsi** »KIS LAP«-ja olvasóinak adakozásaképen az „**Ingyen-tej**“-intézmény részére átvettük és köszönettel elismerjük.

Budapest, 1902. december hó 31-én.

Verbény Haar Ignác elnök helyett
titkár. Dr. Deutsch Ernő.

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR.**

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat Budapestben

1903. márc.